

PREZES
NACZELNEJ RADY LEKARSKIEJ
Maciej Hamankiewicz

NRL/ZRP/WI/554-1/ 1220/2016

Warszawa, 14.07.2016

Koleżanki i Koledzy
Lekarze i Lekarze Dentyści

Koleżanki i Koledzy

Zwracam się do Was w niezwykle trudnym dla nas czasie, w którym podważony został jeden z fundamentów wykonywania naszych zawodów. Podpisana przez Prezydenta RP trzy dni temu ustawa o zmianie ustawy kodeks postępowania karnego, ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentystry oraz ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta w istotnym stopniu osłabia ochronę tajemnicy informacji dotyczących naszych pacjentów – tajemnicy lekarskiej. Ustawa ta wejdzie w życie w terminie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

Ustawa obliguje lekarza do ujawnienia na żądanie osoby bliskiej pacjentowi, który zmarł, informacji objętych tajemnicą lekarską także w sytuacji, gdy pacjent za życia wyrazi wolę, aby tym osobom informacji objętych tajemnicą lekarską nie ujawniać. To oznacza, że powinniśmy teraz informować pacjentów, że w razie ich śmierci, my lekarze będziemy zmuszeni, nawet wbrew ich woli, do ujawniania ich bliskim wszystkich informacji medycznych uzyskanych w związku z leczeniem tych pacjentów. Sytuację komplikuje konieczność zidentyfikowania, czy osoba, która po śmierci pacjenta do nas przyszła jest osobą mu bliską w rozumieniu ustawy o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta. Krąg tych osób jest szeroki. Osobą bliską zgodnie z przepisami ww. ustawy jest: małżonek, krewny lub powinowaty do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciel ustawowy, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu lub osoba wskazana przez pacjenta. Nie mamy możliwości zweryfikowania, czy osoba, która do nas przyszła jest pierwszą żoną,

drugą żoną, a może nie żoną a kobietą pozostającą we wspólnym związku przez ostatnie lata itp.

Tajemnica lekarska wpisana jest w etos zawodów lekarza i lekarza dentysty od początków ich istnienia. Zasada poszanowania poufności informacji dotyczących stanu zdrowia pacjenta, w szczególności woli pacjenta w zakresie jej udostępniania lub nieudostępniania znajduje odzwierciedlenie w treści przyrzeczenia lekarskiego oraz w treści art. 23 Kodeksu Etyki Lekarskiej, który stanowi, iż lekarz ma obowiązek zachowania tajemnicy lekarskiej. Tajemnicą są objęte wiadomości o pacjencie i jego otoczeniu uzyskane przez lekarza w związku z wykonywanymi czynnościami zawodowymi. Śmierć chorego nie zwalnia z obowiązku dochowania tajemnicy lekarskiej. Zgodnie z treścią art. 25 Kodeksu Etyki Lekarskiej zwolnienie z zachowania tajemnicy lekarskiej może nastąpić: gdy pacjent wyrazi na to zgodę; jeśli zachowanie tajemnicy w sposób istotny zagraża zdrowiu lub życiu pacjenta lub innych osób, oraz jeśli zobowiązują do tego przepisy prawa.

Wątpliwość budzi kwestia zwolnienia z tajemnicy lekarskiej na skutek zobowiązania wynikającego z przepisów prawa, szczególnie takiego, które godzi w istotę prawa pacjenta do samostanowienia tj. do decydowania czy i komu, informacje dotyczące jego stanu zdrowia mogą być, po jego śmierci, udostępnione.

Znowelizowane przepisy ustawy o zawodach lekarza i lekarza dentysty obligując lekarza do ujawnienia informacji o zmarłym pacjencie, nawet wbrew jego jednoznacznie wyrażonej w tym zakresie woli, stawiają lekarzy w sytuacji etycznego dylematu.

Lekarz musi mieć świadomość, iż odmowa ujawnienia tajemnicy w przypadku gdy z żądaniem jej ujawnienia zgłosi się osoba bliska, a inna osoba bliska nie zgłosi wobec tego sprzeciwu, będzie stanowiła naruszenie prawa. Z drugiej strony ujawnienie informacji objętych tajemnicą stanowi naruszenie najważniejszego w wykonywaniu naszego zawodu Kodeksu Etyki Lekarskiej oraz przyrzeczenia lekarskiego, które każdy z nas składał.

Wprowadzony w ustawie tryb zwalniania lekarzy z tajemnicy lekarskiej nie zmienia obowiązujących dotychczas zasad udostępniania dokumentacji medycznej pacjenta. Dane dotyczące pacjenta i jego leczenia zawarte w dokumentacji medycznej tego pacjenta są przechowywane, przetwarzane i udostępniane na podstawie odrębnych przepisów i osoba uprawniona przez pacjenta za życia do dostępu do dokumentacji

medycznej zachowuje to prawo także po śmierci pacjenta i opisane powyżej regulacje, choć umożliwią osobom bliskim zapoznanie się z informacjami objętymi tajemnicą lekarską tj. informacjami zawartymi w dokumentacji medycznej, to nie będą mogły stanowić podstawy do udostępnienia tej dokumentacji poprzez np. wydanie oryginału czy odpisu.

Koleżanki i Koledzy

Uchwalone prawo jest złe i samorząd lekarski wiedział to już na etapie projektu ustawy, zgłaszając stanowczy sprzeciw zawarty w stanowisku Prezydium NRL z 20 maja 2016 roku. Dzisiaj, posiadając wiedzę o podpisaniu ustawy, problem mają przede wszystkim obywatele, gdyż nie są w stanie przewidzieć, komu informacje o ich problemach zdrowotnych zostaną po ich śmierci ujawnione. Problemem lekarzy jest natomiast wysokie prawdopodobieństwo, że pacjenci zaczną zatajać przed lekarzami istotne dla procesu terapeutycznego informacje. Przygotowaliśmy więc stosowne wystąpienia do Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Pacjenta. Na bieżąco będę Was informował o podejmowanych przez Naczelną Radę Lekarską działaniach. Dopóki nie przyniosą one efektu w postaci zmiany ustawy musimy się w naszej codziennej praktyce zmierzyć z opisaną powyżej zmianą. Proszę Was o przekazywanie powyższych informacji Koleżankom i Kolegom z Waszego terenu.

Z koleżeńskim pozdrowieniem

PREZES
Naczelnej Rady Lekarskiej

Maciej Hamankiewicz